

Trước hết El Niño là tiếng Tây Ban Nha có nghĩa là cậu bé, ngoài El Niño còn có hiện tượng La Niña (cô bé). Hai hiện tượng này trái ngược nhau và thuộc vào chu kỳ gọi là El Niño – Southern Oscillation (El Niño – sự dao động miền Nam, viết tắt là ENSO).

Bạn đang xem: El nino là gì

El Niño là gì

Sự dao động miền Nam dùng để chỉ sự thay đổi lên xuống của áp suất của không khí trên mặt biển giữa hai miền Đông và Tây Thái Bình Dương. Khi áp suất ở miền Đông tăng lên thì áp suất ở miền Tây giảm xuống. Ngược lại khi áp suất ở miền Đông giảm xuống thì áp suất ở miền Tây tăng lên. Về sau các nhà khoa học nhận ra là El Niño và sự giao động miền Nam là hai phần của cùng một biến cố, nên gọi chung là ENSO.

Ở quanh vùng xích đạo của Thái Bình Dương, trong trạng thái bình thường gió thổi từ phía Đông qua phía Tây. Luồng gió này đẩy mặt nước biển ấm về phía Tây Thái Bình Dương. Ở phía Đông nước lạnh từ dưới trời lên mặt, do đó biển phía Đông Thái Bình Dương lạnh hơn biển phía Tây. Khí hậu tùy thuộc phần lớn vào nhiệt độ trên mặt nước biển. Khi nước biển ấm thì nước bốc hơi lên thành mây. Mây kết tụ rơi xuống thành mưa.

Luồng gió từ Đông sang Tây này có tên là gió Mậu dịch (trade winds), vì hồi xưa các thương thuyền chạy bằng buồm lợi dụng luồng gió này để chở hàng hóa từ Châu Âu và Châu Phi qua Châu Mỹ.

Hiện tượng El Niño xảy ra khi luồng gió từ Đông sang Tây giảm xuống hay còn có thể thổi ngược lại. Do đó nước biển ấm trên mặt ở vùng xích đạo dồn về phía bờ Nam Mỹ, sau đó tách ra làm hai, một phần đi lên Bắc về phía California và một phần đi xuống Nam về phía Chile. Nước biển ấm bốc hơi thành mây bay vào lục địa và làm mưa rơi nhiều hơn bình thường trong những vùng Nam và Trung Châu Mỹ và Hoa Kỳ. Những chỗ khác thì lại không có mây mưa nên có thể bị hạn hán.

La Niña là gì

Hiện tượng La Niña đi ngược với El Niño. Gió Đông-Tây thay vì giảm xuống thì lại tăng lên. Những năm bình thường gió thổi trên Thái Bình Dương trong khu xích đạo từ Đông sang Tây đẩy nước biển ấm đi từ Nam Mỹ qua Nam Dương. Ở vùng Nam Mỹ thì nước biển lạnh từ dưới dâng lên. Trong những năm có hiện tượng La Niña thì luồng gió đó thổi mạnh hơn. Do đó mưa nhiều hơn ở Nam Dương và Úc Châu. Trong khi đó thì phía Đông Thái Bình Dương như những tiểu bang miền Tây Nam thì lạnh và khô hơn.

Trạng thái bình thường của gió Mậu dịch. (Hình: spaceplace.nasa.gov)

Tại sao có tên El Niño

Tên El Niño có trước khi các nhà khí tượng học nghiên cứu hiện tượng thay đổi khí hậu này. Dân chài ở Nam Mỹ đã nhận biết là cứ một vài năm lại có một năm nước biển ấm hơn bình thường, họ đặt tên cho hiện tượng này là El Niño. Từ này có nghĩa là cậu bé và nhưng cũng có nghĩa là Chúa Hài Đồng vì hiện tượng này thường xảy ra vào mùa Giáng Sinh.

Ảnh hưởng của El Niño

Nói một cách tổng quát, những năm có hiện tượng El Niño thì nhiệt độ trung bình nóng hơn bình thường. Phần lớn là bắt đầu từ sự hâm nóng của không khí ở Thái Bình Dương. Tuy Thái Bình Dương chỉ là một trong năm đại dương nhưng bao phủ tới 30% diện tích trái đất nên có ảnh hưởng rất lớn trên toàn thế giới. El Niño làm cho nhiều vùng mưa nhiều hơn bình thường gây ra nạn lụt lội và đất chui (landslide) còn nhiều chỗ khác thì khô, ít mưa gây ra nạn hạn hán, mất mùa và cháy rừng.

Sau đây là những ảnh hưởng của El Niño.

-Nam Mỹ sẽ có nhiều mưa và lụt lội phía bên Thái Bình Dương và hạn hán bên Đại Tây Dương.
Xem thêm: Vườn Sen Đá Được Ưa Chuộng Nhất Hiện Nay, Phân Loại, Cách Trồng Và Chăm Sóc

- Vùng xích đạo Thái Bình Dương sẽ có nhiệt độ cao hơn.
- Nam Dương, Đông Nam Á, và Ấn Độ sẽ có không khí khô hơn và mưa ít, do đó thường bị hạn hán.
- Alaska và vùng Tây Bắc Thái Bình Dương sẽ ấm hơn bình thường.
- Các tiểu bang phía Nam của Hoa Kỳ sẽ mát và ẩm ướt hơn. Sự đổi hướng của chiều gió sẽ dẫn tới nhiều bão lốc hơn.
- Các tiểu bang phía Đông Nam và vùng Trung Mỹ sẽ khô hơn bình thường và như vậy có thể ít bị bão hơn.
- El Niño còn có ảnh hưởng đến các giống cá. Vì nước biển ấm hơn nên những cá sống ở biển lạnh phải di cư lên phía Bắc. Điều này ảnh hưởng đến kỹ nghệ hải sản. Những giống cá thường ở vùng đánh cá ở California không còn nữa.

Hiện tượng El Niño. (Hình: spaceplace.nasa.gov)

El Niño lớn nhất thế kỷ thứ 20

El Niño đã xảy ra nhiều lần và sẽ xảy ra nữa trong tương lai, nhưng mỗi lần mỗi khác. El Niño năm 1982-83 được coi là El Niño lớn nhất thế kỷ thứ 20. Vào Tháng Năm, 1982, gió mậu dịch từ Đông sang Tây bắt đầu giảm rồi đổi chiều. Vài tuần sau nước biển từ giữa Thái Bình Dương tới bờ Ecuador từ từ dâng lên cho tới Tháng Mười thì cao hơn 1 foot, làm cho độ cao của mặt biển phía Tây bị giảm xuống. Do đó gây xáo trộn cho đời sống các sinh vật dưới biển. Theo sự ước tính của cơ quan NOAA Hoa Kỳ thì cho đến khi thời tiết trở lại bình thường vào giữa năm 1983 có tới 25% số hải cẩu và sư tử biển bị chết. Nhiều giống cá cũng bị thiệt hại tương tự như vậy. Nhưng cũng có sinh vật dưới biển phát triển mạnh trong tình trạng đó, thí dụ con sò điệp (scallop) tràn ngập bờ biển xứ Ecuador.

El Niño 1982-83 làm cho Peru bị mưa kỷ lục từ trước tới nay, lượng nước mưa là 11 foot trong khi bình thường chỉ có 6 inch. Lưu lượng của một vài con sông tăng gấp 1,000 lần. Hiện tượng này cũng làm cho mưa nhiều ở miền giữa Thái Bình Dương và mưa ít ở phía Tây Thái Bình Dương. Do đó Nam Dương và Úc Châu bị hạn hán và cháy rừng. Nói chung thì thiệt hại về kinh tế của El Niño 1982-83 được ước tính là trên \$13 tỷ. Thiệt hại về nhân mạng thì được ước tính là từ 1,300 tới 2,000 người chết.

El Niño thường xảy ra khi nào?

El Niño và La Niña thường kéo dài từ 9 đến 12 tháng, nhưng có khi kéo dài cả mấy năm. Chu kỳ xảy ra của El Niño thì không đều, nhưng trung bình thì El Niño xảy ra trong vòng 2 tới 7 năm. La Niña thì xảy ra ít hơn là El Niño.

Xem thêm: Văn Khấn Giao Thừa Trong Nhà Năm Tân Sửu 2021, Bài Cúng Giao Thừa

Có thay đổi được El Niño không?

El Niño là một hiện tượng thời tiết xảy ra một cách tự nhiên vài năm một lần trên trái đất nên không có thể làm gì để ngăn chặn được nó. Tuy nhiên các nhà khoa học có thể tiên đoán một cách khá chính xác khi nào El Niño xảy ra bằng cách đo nhiệt độ của mặt nước biển. Khi nước biển ấm thì mực nước biển cao hơn một chút.

Hoa Kỳ có hai vệ tinh Jason-1 và Jason-2 dùng cho việc đo nhiệt độ mặt nước biển. Hai vệ tinh này dùng những dụng cụ đo độ cao rất chính xác để đo mực nước biển và từ đó suy ra nhiệt độ của mặt nước biển. Khi tiên đoán El Niño sắp xảy ra thì những người trong vùng bị ảnh hưởng đều được thông báo để chuẩn bị đối phó những gì có thể xảy ra. **(Hà Dương Cự)**

—Nguồn tài liệu: www.pmel.noaa.gov, <https://spaceplace.nasa.gov>, www.sporcle.com

Chuyên mục: Hỏi Đáp

THAM KHẢO THÊM: <https://bongdanews.top/>

The post [Ban Biết Gì Về El Nino Là Gì, Tác, Vì Sao Lại Có Tên Gọi Như Vậy](#) appeared first on BONGDANEWS.TOP.

via BONGDANEWS.TOP

<https://bongdanews.top/ban-biet-gi-ve-el-nino-la-gi-tac-vi-sao-lai-co-ten-goi-nhu-vay/>